

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna pet-kr. vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 kr. če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi
se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu (administracija) in ekspedicijska na mestnem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

Vredništvo je na mestnem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . .	15 gl. — kr.
Za pol leta . . .	8 " — "
Za četrt leta . . .	4 " — "
Za en mesec . . .	1 " 40 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . .	13 gl. — kr.
Za pol leta . . .	6 " 50 "
Za četrt leta . . .	3 " 30 "
Za en mesec . . .	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljanje velja 1 gl. več na leto.

Izhaja vsak dan, izvenredno ob delih in praznikih, ob 1/4 popoldne.

Zdravnik, zdravi samega sebe!

II.

Z darovi revežev zida se „Narodni dom“. Ali narod potrebuje modrih voditeljev, narod potrebuje zdrave in tečne hrane, da ne opeša, potrebuje umnih kažipotov, ki ga varujejo krivih potov. Kdo so bili tisti možje, ki so slovenski narod zbudili, po dobrih potih vodili? Vsak jih pozna, narod jih imenuje s hvaležnostjo, a rado se pozabi, pod kakšno zastavo so zbirali ti umni voditelji slovenski narod. — „Vse za vero, dom in cesarja“, rekel je skušeni vodja dr. Bleiweis; bogoljubni Slomšek pa je rekel: pri vsem narodnem prizadevanju zanašajmo se na previdnost Božjo, in zaupajmo v modrost našega vladarja! Pred vsem si tukaj v spomin pokličimo besede večne resnice: „Brez božje volje vrabec s strehe ne pade,“ ali kdor rad posluša, mu povemu še kaj drugega: „Srečke se vržejo v posodo, a Bog je, ki jih v red dene.“ — „Velika svetovna politika se je tako spremenila, da je postala Slovanom bolj vgodna.“ „Slovan gre na dan!“ Ali kdo ga kliče? Res, da lahko rečemo, kar je in kar ima Slovenec, moral si je sam pribojevati, a kdo pa je njegovo delo, njegov trud blagoslovil? Ali bi ne bilo mogoče, da bi bil ves njegov trud in napor podoben umirajočemu, ki zbira svoje zadnje moči in potem ugasne? Ali niso tedaj resnične besede, da imamo vse pričakovati od previdnosti božje in od modrosti našega vladarja? A kakor povsod, tako tudi v politiki velja pregovor: Moli in delaj! Brez truda ni kruha, in brez blagoslova z nebes je prazno vse naše delo. Stvar, za katero nihče ne moli, je zgubljena. Morda se vam to smešno

vidi, ali vsaj pretirano, me bote strogo zavrnili: nikar tega ne siliti sèm, kar sem kaj ne spada! A mi le prašamo, od kod pride učenost in razumnost, od kod pride moder svet o pravem času? Naš vek se toliko ponaša sè svojo učenostjo in bistrumnostjo, se svojim napredkom, ali je pa res toliko srečnejši mimo nekdanj? Ko bi postavili človeka že storile srečnega, bi mu res blaženosti in sreče ne manjkalo.

Predno gredo postavodajni zbori na delo, imajo slovesno sv. mašo. Čemu to, ako človek ne potrebuje pomoči Božje pri svojem delu? Ker pa ljudje le v svojo moč zaupajo, rado se godi, da so v nesreči obupni, v sreči pa ponosni in prevzetni. Ako pa človek hoče vreden biti Božje pomoči, mora jo zaslužiti s svojimi deli, pravica, hči nebeska, mu mora biti prva vodnica, pred vsem ne sme nikdar pozabiti, kar je Bogu dolžan. Vse dejanje človekovo mora se zlagati in strinjati z zapovedmi božjimi in cerkvenimi, to se z drugo besedo reče: človek mora vero imeti, iz verskega stališča presojevati svoje dejanje in nehanje.

Tak mora politikar in postavodajalec biti, veren mora biti tisti, kdor katoliško ljudstvo vodi, kdor zanj piše, kdor ga zastopa v javnih zbiorih. „Vera nima s politikom nič opraviti, in z zapovedmi Božjimi se ne zidajo železnice“, je znan izrek nekega oholega politikarja in brezvernežev sploh, ki se za vero zmenijo le takrat, kedar služi njih sebičnemu namenu, tisti bi sicer radi videli, da bi vera ljudi krotila in strahovala, a njim je ni potreba. To je tista velika zmota našega časa, svet hoče prebrisan in učen biti, a ne pozna, od kod pride izobraženost in omika, in ne pomisli, kam bi ljudstvo zabredlo, ako bi se vere znebil. To

resnico je treba današnjemu svetu zmirom v spomin klicati, na to napeljevati ga. Kdor resnično ljubi narod, bode skrbel, da narod ostane veren, in veri ne bode le to kazal, da pride po ti poti do svojega cilja, ako pa doseže, kar si je želel, pa vero raz sebe položil, kakor ponošeno oblačilo. Žalibog, da se takih tudi med nami ne manjka. Ni dolgo, kar so bili najvernejši (se vé le z jezikom) taki, ki so pred malo leti najsvetejše resnice smešili — pa bodi zadosti! (Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. avgusta.

Avstrijske dežele.

Veselega dogodka v *cesarjevič Rudolfovih družini*, kakor baje zdravniški krogi poročajo, pričakujejo konec meseca avgusta ali pa prve dni meseca septembra.

Njih eminence kardinal in nadškof knez *Schwarzenberg* sprejema od včeraj zmirom deputacije, ki mu čestitajo zaradi njegovega petdesetletnega mašništva. Prišli so: klub nemških poslancev, načelniki oblasti in mnogo družtev.

Delaveci na *Dunaji* so baje začeli rogoviliti, ker vlada ž njimi strogo postopa, list „Zukunft“ je bil že dvakrat zaplenjen itd. — Stvar je taka-le: V četrtek je izšla zadnja številka tega lista, na čelu je bilo zapisano, da je to druga izdaja po konfiskaciji, — in na ti izdaji je bilo več manjših ali večih prostorov praznih. — Pri nas to ni dovoljeno, da bi zaplenjen list še enkrat izdal, tudi ne, ako bi se konfiskovana stran izpustila, marveč ves list se dene pod pečat. Zadnja naša številka je bila konfiskovana, ker nekaj govori o socialnem življenju judov, a faktum smo navedli iz dunajske „Zukunft“, le napis je bil prenaresen. — Tedaj se delaveci na Dunaji ne morejo pri- tožiti, da se jim ne meri z jednako mero.

Listek.

Slavnostni govor,

zložen za ljudsko veselico v spomin šeststoletne zveze dežele kranjske z rodovino Habsburško, — priredjeno 5. avgusta 1883 v Smledniku.

Slavna gospôda! Cenjena družba!

Kaj vse smo doživeli prošle dneve! Žarni kresovi, mogočno gromenje topov, vihrajoče zastave in krasni slavoloki, okinčane palače, a tudi skromne hišice, veličastno zvonjenje po vseh cerkvah dežele, — vse bi dejal, je tekmovalo povzdigniti slavo dni, ki so nedavno razvili se pred našim duhom. In kar je praznovala bela Ljubljana, kar je navdušeno odmevalo po vseh slovenskih mestih, trgih in selih, to, gospôda! pokličimo si v spomin danes še enkrat. Spomin šeststoletij, odkar se je mila naša ožja domovina dežela kranjska tesno sklenila s staroslavno rodovino Habsburžanov, to naj bode iskra razplamtujoča nam danes

rodoljubno srce, to naj bode geslo, zbirajoče nas tu pod milim nebom kakor pod krasno zastavo v lepi, prijateljski edinosti.

Gospôda slavna! Kaj je življenje človeka? Iskra je, ki se mahoma posveti in — ugasne; cvetlica je, ki se razvije a poparjena od slane izgine. Koliko jih je, ki bi doživeli sedemdeset let? Če sta mož in žena v srečni zvezi premagala dolgo vrsto petdesetih let, kako posebno srečna se štejeta, kako jima od vseh strani čestitajo! A jaz pa vam ne menim kazati danes petdesetletne zveze, ne — šeststoletij trajajoče zveze vas želim spominjati, zveze rodu Habsburškega z deželo kranjsko. — In, če smem ostati pri primeri, katero sem ravnokar namignil, moram povdarjati, da, kakor je življenje moža tesno združeno z življenjem žene, tako, da ko je eden vesel, sta vesela oba, in ko se eden solzi, se v solzah topita oba, — enako razmerje je tudi med rodom Habsburškim in deželo kranjsko. Smelo si celó upam trditi, da po nekem čudovitem zakonu ste te dve imeni združeni med soboj v nerazločljivo zvezo.

Kjer govori zgodovina o kranjski deželi, ondi se (vsaj zadnjih šeststoletij) spominja slavnega Habsburškega rodu, in kader proslavljamo mogočno rodbino Rudolfa, ondaj gledamo žlahtni biser njegove krone, deželo kranjsko.

V starem Argavu ob reki Ari na Švicarskem tekla je zibelka pred več ko šeststo leti prvim Habsburžanom. Še danes se kaže stari Habsburški grad, njih prvotna domačija. Zidovje sicer je postalo razvalina, rod Habsburški pa imeniten, slaven, da mu ne najdemo vrstnika. Z našo deželo zvezan je tesno ta rod skozi dolžih šeststoletij. 11. julija l. 1283 so kranjski stanovi Habsburžanom prisegli prvič vdanost in zvestobo. Od tedaj pa je osoda rodu Habsburškega tudi osoda dežele naše. Bili so časi žalostni, bili veseli, vsikdar je Kranjec zvest ostal svojemu vladarju. Veča ko je bila nevarnost v deželi, večja bila je skrb vladarjev za njen prospeh. Bolj ko so plašili sovražniki domovino našo, bolj so jo varovali Habsburžani s svojim pogumom in požrtvovalnostjo. Tega jasna priča nam je zgodovina dežele do-

V soboto zvečer je bilo vse radovedno, kaj bode? A večih nemirov ni bilo. Gledalec iz radovednosti mnogo; a policija je zasedla, nekaj peš, nekaj na konjih vse javne ulice okoli Schottenringa in ubranila neredu. — Tudi na nedeljo večer so bile vsake sorte govorice po mestu razstrošene; redarstvo je bilo zopet na vse pripravljeno, vendar ni bilo potreba vmes segati, ker nihče ni kalil miru. Po polnoči je dečak zaničljivo govoril o straži, prijeli so ga in priprli. Od oseb v petek prijetih so jih oddali deželni sodniki 27. Med temi je tudi tisti „Hruska“, ki je redarju Francetu Tomas dletu zasadil v hrbet. Težko ranjeni krojač Vencel Blasi je bil odpeljan v bolnišnico. 14 oseb je bilo kaznovanih z zaporom od 1—6 dni. 2 so izpustili, 3 so še v zaporu.

Vnanje države.

Knez Nikola na Črni gori je povabil kralja Milana Srbskega za starešino na poroko, ki jo je imel v soboto Peter Karadjordjevič z Zorko Črnogorsko. Milan mu je odrekel, ker na Srbskem sum leti na Karadjordjeviče, da so svojo roko vmes imeli, ko je bivši knez Mihalaj, stric sedanjemu kralju, v Topčideru zavratno bil umorjen. Z ozirom na kralja Milana je baje tudi naš svitli cesar odrekel drugovanje pri tem omenjenem ženitvanji.

Iz Cetinja, 12. avgusta. Poroka princea Karadjordjeviča s princesinjo Zorko je bila v metropolitovem samostanu z veliko sijajnostjo. — Knez Nikolaj je peljal nevesto, za njim je prišla kneginja s prestolonaslednikom, zastopnik ruskega cara, grof Orlov-Denišov, princ Peter Karadjordjevič (ženin) i. dr. Princesinja Zorka je bila narodno napravljena, princ Peter pa v fraku. — Poročal je slavni metropolit z asistenco. Pri obedu so bili razen knežje rodbine tudi zastopniki vnanjih vlad. Na vrtu je bilo za 2000 Črnogorcev pogrnjeno. — Ob 4 popoldne sta šla novo-zaročena čez Kotor v Pariz.

Iz Belgrada. Na povabilo nemškega cesarja pojde kralj Milan k vojaškim vajam v Hamburg.

Dr. Döllinger, o katerem sedaj ves svet molči, je zopet enkrat zinil. Mož, ki je svoje dni tako lepo za katoliško cerkev pisal, zabavljaj je kot predsednik v akademiji znanosti v Monakovem na Bavarskem jako grdo čez njo. Zato ga bodo pa zopet židovi in „framasoni“ hvalisali, pošteni ljudje ga zamorejo le pomilovati.

Na **Francoskem** je dosihmal znanih 728 volitev za občni svet (Generalrath). Voljenih je 450 republikancev, 220 konservativcev, za 58 sedežev bode treba ožje volitve. Republikanci dobé 64, konservativci 16 sedežev več, razloček je za 48 sedežev.

Izvirni dopisi.

Iz Škofje Loke, 13. avgusta. V soboto 11. t. m. zvečer umrl je tukaj nadepolni mladenec Franc Vilfan, učenec III. gimnazijalnega razreda. Zapustil je v juliju Kranjsko gimnazijo popolnoma zdrav, ter se podal v Loko na počitnice. Pri telovadbi se je enkrat hudo vdaril v nogo. Mislil je, da bo bolečina, ki mu jo je vdarec prizadjal, jenjala sama od sebe, zato je prikrival bolezen, da cel teden domači niso nič vedeli od tega. Na zadnje se je moral vleči v posteljo in v par dneh umrl je za prisadom ali ostrupljenji krvi. V ponedeljek popoldan ob 4. uri bil je slovesen pogreb. Pevski zbor tukajšnjih dijakov, katerim so tudi nekteri drugi gospodje pomagali, pel mu je pred hišo, v cerkvi in na pokopališču tri znane slovenske nagrobnice. Naj v miru počiva!

Marsikteri nadepolni mladenec je že prežgodaj v grobu zaradi telovadbe! Razun tega, koliko časa s tem že tako preobložena mladina zgubi! Mar li se to ne bo prestrojilo?

Iz Celovca, 11. avgusta. (*Obrača se na bolje! Uradniki in slovenščina. Šolstvo.*) Dve ugodni novice Vam danes imam poročati. Prva je ta, da naš deželni predsednik od vsacega praktikanta, ki stopi v politično službo, zahteva kot pogoj, da se mora učiti slovenskega jezika. Slišal sem vsaj tako praviti in še dostaviti, da se gospod predsednik sam uči slovenščine. To je vsakako hvale in priznanja vredno!

Druga ugodna novica je ta, da so Št. Jakobčani ali gorenji Rožani vendar nekaj dosegli s svojo pritožbo do ministerstva glede ljudske šole. Občina Rožek ali Št. Jakob šteje 5000 duš, je čisto slovenska, ter ima trirazredno šolo. Pritožila se je zoper nemški poduk v šoli, najprej do deželnega šolskega sveta, in ko tam nič ni izdalo, do ministerstva. Celo leto morala je čakati na odlok. Zdaj ga je dobila, pa ne od ministerstva, ampak od dež. šolskega sveta. To je čudno. — Pa naj že bo to, kakor hoče; nekaj se je Rožanom dovolilo: skozi štiri tečaje bo poduk slovensk, potem pa nemšk s pripomočjo slovenščine. Namesto nemškega vpelje se tudi v više razrede „nemško-slovensko berilo“. Kaj

deželni šolski svet pod „tečaji“ razume, ali leta ali semestre, mi ni prav jasno; vendar po prvem pomenu besede soditi bo menda pomenilo „leto“.

Čeravno še ne vemo, kako se bo ta odlok dejansko izvrševal, ali se bo res po besedi ravnalo ali ne, in čeravno velja to še le za eno samo šolo na slovenskem Koroškem, vendar smo tega vspeha veseli. Kajti prvič vidimo, da je zmagalo naše načelo, drugič pa se nam odpira upanje, da kar se je dovolilo Rožanom, se drugim občinam odreči ne bo moglo. Naša skrb bo tedaj, nabirati enake pritožbe do šolskega sveta in zahtevati enake ljudske šole, kakoršna se je dovolila šoli v Št. Jakobu! Seveda je med principom in dejanskim izvrševanjem včasih velik razloček. Tudi do zdaj se je rekalo, da imamo slovensko-nemške, akoravno so bile deloma čisto nemške, le „abc“ se je otrokom tudi po slovenskem pravopisu pokazal v prvem letu, kar so pa v poznejih sedmih šolskih letih pozabili. Trdili so naši nemškutarji, da se slovenski otroci učijo slovensko brati in pisati. Ta je pa bosa, ker sem videl že mnogo rokopisov in podpisov od koroških kmetov slovenskih in se vsi z nemškim pravopisom podpisujejo, kakor „Otitsch, Wölwitsch, Feinigg, Oreschegg, Urabetz“ itd. Če bo šola v Št. Jakobu res štiri leta slovenska, potem se bodo tam že naučili slovensko pisati in brati; in mi bomo zadovoljni, ako za vse šole na Koroškem to pridobimo, če že prav otroke potem skozi štiri leta z nemščino trpinčijo, no, če se bodo otroci nemščine naučili, ne bode škodovalo slovensko znati, ko do zdaj mnogokrat nobenega niso znali. Velika težava pa bo zastran učiteljev, ker jih je le malo število slovenščine zmožnih, tako, da je povsod, kjer sta dva učitelja, eden trd Nemec. Kako zamore tak slovenske otroke podučevati, si pač lahko mislite. Vsa šola obstoji v tem, da otroci berejo in pišejo, pa ne vejo, kaj; o poduku v drugih predmetih pa tako ne more biti govora, ker se učitelj in učenci ne razumejo. Kako temu pomagati? Slovenskih pripravnikov je sila malo, nemški se pa slovenščine učiti nočejo, in ko bi mi to zahtevali, zagnal bi se strašen krik po celi Nemčiji? Iz Kranjskega in Štajarskega pa nočejo vzeti slovenskih učiteljev, ker so „narodni“. Z resno voljo bi

mače. — O koliko britkih dni je doživela ta uboga dežela kranjska! Kolikokrat je v mraku vesel stopal kmetič s polja nadeja se sladkega počitka svojim onemoglim udom. A ni še stisnil oči, — glej! posvetijo se kresovi po daljnih gorskih višinah. Kaj naj to pomeni? Morda velik praznik? Ali veselo zmago? Ne — glasán stok žená in otrok oznanja drug, žalostnejši pomen žarnega ognja po višinah. Zopet se bliža divji trinog, zopet so v nevarnosti naša deca in premoženje, zopet bo teptano to s trudom obdelano polje. Tako si tožijo možaki in segajo po orožji. Kresovi po gorah oznanjali so namreč grozno šibo naši deželi, napovedali so divjo roparsko druhal turško, vabili so v pomoč in brambo naše pradede zoper silne navale turške grozovitosti. Kolikokrat je teptalo turško kopito domačo našo zemljo! Kolikokrat je požigala kruta turška roka skromna pohišstva naših očakov! Koliko mladenčev in deklic vzdihovalo je daleč na tujem in dolgo časa v trpki turški sužnosti! A prišla je tolažba, prišla je rešitev. Trdo v orožje poviti pridrli so na pomoč hrabri vojščaki Habsburških vladarjev in v zvezi z

domačimi vitezi zapodili so nazaj na jug najsilnejšega sovražnika kristijanov, razgnali so sovragov roj in zopet bil je mir v deželi.

Tako je blagostno delovala med nami pogumna roka Habsburžanov.

A ne samo telesni varnosti, tudi veri naši postali so močna zaslomba vladarji kranjski. Bile so pred ne prav tristo leti žalostne razmere v naši domovini. Nova vera Lutrova je sicer kali svoje pognala daleč gori v Nemcih, v Virtembergu, pa se je kakor smet, žali! le prehitro razširila tudi v naše kraje. Začetkom po mestih urinila se je odtod po deželi v gradove in slednjič tudi v kmetiska sela. Bati se je bilo v resnici, da prežene v malo letih popolno katoliško vero. Kar poseže — reči moram v najiminitnejšem trenutku — med to nenaslavno razširjevanje krive vere mogočno žezlo Habsburžana Ferdinanda II. Z vso trdnostjo svojega značaja upre se silnim navalom luteranstva in čudno! v malo letih je kriva vera izginila z dežele, v nekaj desetletjih so se je tudi mesta skoro do čistega otresla.

Gospôda moja! Ako trdim, da brez Habs-

buržanov bi naša dežela gotovo ne bila tako edina v veri, kakor je — Bogu bodi hvala — dandanes, nikakor ne pretiram, marveč dajem resnici spričevanje, opirajoč se na jasna dejanja zgodovinska.

Res, da moramo v tej zadevi slavo dati tudi nekterim cerkvenim dostojanstvenikom, posebno škofu Hrenu, toda, če pomislimo tedanje razmere in posebno to, da je duhovska oblast delala vedno v sporazumljenji z vladarjem, da je naslanjala se osobito na moč in oblast vladarjevo, moramo pripoznati, da ravno vladarji Habsburški so kranjski deželi rešili pravo vero. Slava torej Habsburžanom, vrlim pokroviteljem naše vere!

Čas mi ne pripušča opisovati na drobno delovanje posameznih vladarjev naše dežele. Enega pa, mogočnega in pogumnega proti sovražnikom, dobrotljivega in milega do podložnih nikakor ne morem prezreti. V mislih imam našega presvitlega cesarja Franca Jožefa I. S koliko radostjo hiteli smo prešle dneve v belo Ljubljano pozdravit presvitlega Gospodarja svojega! Na tisoče in tisoče jih je gle-

se vse te ovire lahko odstranile, pa ne vemo, če se smemo Slovenci nadejati ali ne.

Še zastran uradnikov moram nekoliko spregovoriti. Da zahteva deželni predsednik od političnih uradnikov znanje slovenščine, bil je že skrajni čas. Pa ravno tako živo bi potrebovali to znanje mnogi sodnijski uradniki. Pri celovski okrajni sodnji občujejo s Slovenci s tolmači, tako tudi v Št. Pavlu in tudi drugod po več krajih. Ali ni to žalostno, da sodniki ne znajo z ljudstvom občevati neposredno?! In kako pogosto se gotovo zgodi, da tak tolmač (kak sodnijski sluga, ki sam ne zna dosti slovensko) narobe predstavlja in slovenskega kmeta v škodo spravi! Če se cigani ali potujoči laški delavci izprašujejo s tolmači, to že ni tako hudo, saj sodniki ne morejo vseh jezikov umeti; da se pa tako ravna s koroškimi Slovenci, prvotnimi prebivalci dežele, ki so to deželo prvi obdelovali, ki so imeli tukaj svoje slovenske vojvode, kateri so še v 14. stoletju po slovensko prisegali, če je to pravično, sami sodite!

Vsi želimo, da bi se temu zopernemu in nevrednemu beračenju za narodno ravnopravnost vendar enkrat krepko in strogo postavilo konec storilo! En čas bodo Nemci javkali, potem se pa potolažili, ker pravica vselej zmagaja; zato bi bilo bolje, ako bi vlada in večina državnega zbora bolj čvrste sklepe delali! V to Bog pomози!

Domače novice.

(Deželni predsednik baron Winkler) poda se danes v vladnih opravilih za več dni na Dunaj, a vrne se, predno bo deželni zbor zopet pričel svoje zborovanje.

(Cesarjev rojstni dan) obhajal se bo v soboto 18. t. m. letos še bolj slovesno po vsi deželi tem bolj, ker so povsod še v živem spominukomaj minuli cesarski dnevi in slovesnosti 600letnice.

(Na čast cesarjevemu rojstnemu dnevu) napravi ljubljanska čitalnica v svojih spodnjih prostorih prihodnjo nedeljo 19. t. m. slavnosten koncert z vojaško godbo in petjem. Nadrobnejši program podamo o svojem času.

(Imenovanje.) Tržaške deželne sodnije predsednik dr. Jožef Defacis imenovan je za

deželnega predsednika deželne nadsodnije dalmatinske v Zadru.

(Prevz. škofu Štrosmajeru) se je, kakor se nam poroča, na Bledu jako dopalo in prihodnje leto nameravajo on in še več drugih odličnih Hrvatov zopet tje priti in dlje časa tam ostati. Posebno dolgo se je prevz. gost mudil na Skalétovi vili, ktera je na najlepšem kraju, od koder se lahko celo jezero pregleda.

(Razpisane cesarske vstanove.) Za učence više kmetijske šole na Dunaji ste razpisani dve cesarski (Franc-Jožefovi) vstanovi v zlatu, vsaka po 300 gld., ravno taka ena pa na tehnični višji šoli tam. Prosilci morajo med drugimi spričevali izkazati se tudi z maturnim (zrelostnim). Prošnje imajo se oddati do 10. sept. pod naslovom: „K. k. Allerhöchste Privat- und Familienfonds-Direction in Wien.“

(Razpis.) Delavnica za smodke v Ljubljani se bo razširila z novim prizidanjem; stroški proračunani so na 42.900 gld. za vse potrebno skup. Kdor hoče prevzeti to delo vse, oglasiti se ima s pisano ponudbo do 6. sept. v poslopji tobačne tovarne v Ljubljani.

(Za častnega člana) si je izvolilo društvo doslužnih vojakov v Domžale-Kamnik deželnega glavarja grofa Thurna, in meščanska garda novomeška ga je imenovala za častnega stotnika.

(Vabilo v občni zbor) telovadnega društva „Sokola“ v četrtek 16. avgusta t. l. točno ob 8. uri zvečer v telovadnici c. k. višje realke. Spored razpravam: 1. Nagovor podstaroste gosp. Srečko Nollja. 2. Volitev staroste. 3. Volitev tajnikovega namestnika in jednega odbornika mesto odstopivšega gosp. Mayerja. 4. Posamezni nasveti društvenikov. Častiti gospodje člani društva „Sokola“ prosijo se najljubneje, naj se blagovolijo v mnogobrojnem številu vdeležiti omenjenega zborovanja.

Odbor „Sokol-a“.

(Nadležnost beračev) in njihova predrznost presega včasih skrajne meje. Pred par dnevi je bil somenj ali žegnanje pri sv. Krištofu. Vsled tega zbralo se je mnogo ljudstva tam gori ter se potem čez polje v Šiško obracalo, kjer so bile gostilnice o pravem pomeni besede natlačene. Pri Žibertu v Zgornji Šiški tudi sedi okoli ene mize polno odličnega občinstva, reven prosjak „nekoliko nasekan“ vže tretji pot k mizi priberači. „Vže tretjič ste tukaj!“ ga nekdo izmed gospodov

opomni. „Kaj ste še vedno ravno tisti tukaj?“ odreže se ošabno berač in dalje goste nadleguje. Policija in tudi županstva po deželi naj bi na to gledali, da se beračenje o nedeljah in zapovedanih praznikih ustavi. Naj bi se pa tudi o praznikih nikomur nič ne dajalo. Vse ob svojem času. Kolikor je nam znano, pravi, v resnici potrebni reveži v nedeljo nikdar in nikjer ne beračijo, ampak se po krščansko službe božje vdeležujejo. To so le tisti postopači, ki vsako peščico moke in vsako mrvico kruha, ki ga jim usmiljeni ljudje v bogajme dajo, spotoma poprodajo in se smrdljivim šnopsom po grlu poženejo. Take postopače podpirati pa ni prav, ker se tako kratijo milodari resnično potrebnim revežem, ter tudi večinoma cerkve od znotraj ne vidijo — k večjemu se potrudijo do cerkvenih vrat, da tudi tam memogredoče nadlegujejo.

(Pri tretji porotni sodnji v Ljubljani) bode predsedoval predsednik deželne sodnije g. Anton Gerčar, namestovalec g. Kaprec in c. k. deželne sodnije svetovalec Rajmund Čuber pl. Okrog in Ljudevit Ravnihar.

(Razpisane učiteljske službe.) V Planini, šolskega okraja Logaškega, se v stalno umeščenje razpiše II. učit. služba l. p. 450 gl. in stanovanje, stalno ali tudi začasno se umešča III. učitelj. Prošnje do 1. septembra. V šolskem okraju Kranjskem so razpisane učiteljske službe v Viševku, v Trsteniku in pri sv. Križu po 400 gold. in stanovanje v šoli. Umestjenje stalno ali začasno; prošnje do 10. septembra t. l. — Na Uncu, okraja Logaškega, na dvorazredni ljudski šoli služba nadučitelja 500 gold., opravilna doklada in stanovanje v stalno umeščenje in služba II. učitelja v stalno ali začasno umeščenje do 1. septembra t. l.

Razne reči.

— Belgiška kraljica Henrijeta, mati naše cesaričine Štefanije, se je, kakor smo večeraj poročali, osem minut čez 11. uro v grad Laksenburg pripeljala, kjer jo je mnogo najodličnejega občinstva pričakovalo. Iz kolo dvora v grad peljal se je ž njo cesarjevič Rudolf, ki je bil v generalski uniformi, v kočiji. Cesaričina Štefanija in njena sestra princesinja Coburg pričakovali ste kraljico-mater na stopnicah v gradu. Snidenje bilo je ganljivo, in Štefaniji je same radosti srce prekipelo in solzé srčnega veselja so se v očeh lesketale, da je

dalo mili, prijazni obraz in junaško postavlo vladarjevo, in prepričan sem, da kdor se je vdeležil imenitne te slavnosti, ni mu bilo žal za dolgi trud in pot, in če bi jo bil primahal tudi iz zadnje pogorske vasice.

A ne vnanjost, dela kažejo človeka, dela značijo moža, dela oznanjujejo cesarja. V viharjih, burnih časih nastopili so presvitli cesar vladarstvo; jekleni značaj pa je vse težave premagal; na stanovitni Njih trdni volji so se vsi zlobni naklepi sovražnikov razbili. Danes je Avstrija mogočna; bojé se je vnanji sovražniki; državljani pa, po jeziku različni, so vsi med seboj edini v zvestobi in vdanosti do svojega cesarja. Mir hočem imeti med svojimi narodi, — te pomenljive besede izgovorili so presvitli vladar. Za mir si tudi prizadevajo, dobro vedóč, da v miru evete vednost, da v miru napreduje kmetijstvo, da v miru raste blagostan vsem deželam. V miru med seboj in iz tega izviraajoči zadovoljnosti živé naj razni narodi države drug poleg drugega vsi vneti za srečo in prospeh Avstrije. To je volja presvitlega

cesarja. Nikdar niso želeli, da bi en narod gospodoval nad drugim. Enake dolžnosti, enaka bremena, — enake pravice. In tega, gospóda moja, se tudi mi zavedamo, tudi mi veselimo. V svoji domovini govorimo in pišemo po svoje, v milem jeziku slovenskem pozdravljamo cesarja, v jeziku, kterege so govorile naše matere, podajemo presvitlemu vladarju novo prisego svoje vdanosti in zvestobe. Čudno! Pred šeststo leti prisegali so samo kranjski stanovi vdanost in zvestobo. In sedaj? O kolika razlika! Cel slovenski narod je vstal in enoglasno obljubuje vnovič zvestobo slavnemu potomcu, slavne habsburške korenine. In kedó bi tega ne storil radostno? Kedó bi ne prelil z veseljem tudi krvi za tako dobrega vladarja? Njegovo radodarnost, kje je ne občutijo? Njegovo prijaznost, kje je ne občudujejo? Njegovo usmiljenje, kje se še ni pokazalo v dejanji? Ima domovino Avstrijan, — klical je domoljubni pesnik — in ljubi jo in vé, zakaj jo ljubi, — a jaz pa bi klical danes silnim glasom: Ima cesarja Avstrijan in ljubi ga in vé, zakaj ga ljubi.

Gospóda slavna! Ljubezen do cesarja rodi v sreči podložnih zvestobo. Tudi Slovenec je zvest svojemu cesarju, in kako zvest! Nikdar ni prelomil svoje prisega, nikdar ni oskrnil svoje zvestobe in vdanosti. Zvest je bil, zvest je in zvest tudi ostane. In kakošna je naša zvestoba? Kakor hrast, ki viharjem kljubuje? Kakor hrib, ki se ne gane? Ne — hrast se omaje in hrib, — zvestoba Slovincu ne gane. Prepričan, da je pesnik te besede pel kakor iz srca celega slovenskega naroda, dovoljujem si tudi jaz o sklepu svojega govora, tu pred vzvišeno podobo presvitlega vladarja v imenu cele družbe, da, v imenu celega slovenskega naroda ponoviti prisego vdanosti in zvestobe. Vsikdar presvitli cesar smo bili tebi zvesti, zvesti smo danes in zvesti ostanemo. Zatorej: Bog obvaruj Kranjsko z Avstrijo še šest in šeststo let! Bog ohrani nam presvitlega cesarja Franca Jožefa I. Slava, slava, slava!

zamogla ljubljani materi čez dolgo časa zopet v milo obličje gledati.

— Umrli je po dolgem bolehanji 11. t. m. gosp. Bernard baron Wüllerstorff, podadmiral v Klobensteinu na Tirolskem. — Rajnki je bil rojen v Trstu l. 1816. L. 1855 kot poveljnik „Novare“ je bil vodja potovanja okoli sveta, l. 1864 je bil poveljnik avstro-pruskih vojnih bark v šlezvig-holsteinski vojski. Od l. 1865 do 1867 bil je minister kupčijstva ter je postal podadmiral in poslanec gosposke zbornice.

— Trtna uš na Francoskem. Grozna nesreča je ta mrčes za Francosko. V desetih okrajih je bilo, preden se je prikazala trtna uš, 871.755 hektarov nogradov, od teh je pokončala trtna uš do 1. oktobra 612.629 hektarov. V drugih 40 okrajih, kjer je bilo 1.544.231 hektarov nogradov, je pokončano 161.170 hektarov. Od 2.415.986 hektarov je tedaj pokončanih 763.799 hekt. A tukaj so navedeni le razdejani nogradji, tem gre prištevati nogrode, ki so načeti, in je pridelek slabši. Teh je pa 642.978 hektarov, tedaj je obojih skupaj 1.406.777, to je več, kakor polovica vsega s trsjem obsajenega sveta. Francosko je bilo prisiljeno, vvaževati vsako leto za 500 milijonov tujih vin in drugih pijač. Škoda, katero je trtna uš naredila na Francoskem, se ceni više nad 5 milijard. Mislijo vendar, da bodo ustavili trtno uš, ako cepijo z ameriškim trsjem. Komisija je nasvetovala, naj se v stroškovniku za l. 1884 nastavi 1 milijon frankov za posojilo trtorejem, ki hočejo obsaditi svoje vinograde z ameriškim trsjem.

— Francoska iztočna železnica vpeljala bode, kakor se čuje, telefon med posameznimi postajami za uradno rabo mesto dotične električne poteze. Komur je znano, kako da na električni brzojav vsaka malenkost, bodi si mokrota, odvod, dotika drugih teles, hudo vreme itd. škodljivo vpliva, takoj bode sprevidel, da je telefon za medsebojno dogovarjanje med postajami mnogo bolj zanesljiv posrednik nego telegraf.

— Iz Casamicciole se naznanja 12. avgusta: Danes zjutraj ob 7. uri se je zemlja nekoliko potresla. Minister Genala je šel na zahodno reber gore Epomeo, kjer so velike razpoke. Nekaj vojakov bode otok zapustilo, ker je delo deloma dovršeno.

— Kolera. Sedem tednov je od kar je počil prvi glas o strahoviti šibi božji, ki po severni Afriki razsaja in statistika nam kaže vže obilo žetev blede smrti. Samo v Egiptu, od koder dohajajo vradna poročila, pomrlo jih je do sedaj nekaj čez 14.000. Do 5. avgusta statistika sledeče izkazuje: Vseh skup 12.636 po celem Egiptu, od teh pa na Kahiro samo odpade 5111 mrtvih, kjer jih na dan še od 70 do 80 pomrje, iz česar se dá sklepeti, da bo menda kmalo ponehala.

Mesta Damijeta, Manžurah in Damanhur so vže popolnoma razkužena. V Tantah in Zagazig pa vedno še strašno razsaja in davi. Tudi v Ismaili še vedno raste kolera.

Poslednje dni se je večkrat tudi med angleškimi vojniki pokazala, ter jih že 129 spravila. V Aleksandriji, kjer tudi mnogo Slovencev živi, dosedaj kolere v veliki meri še ni bilo, le tu in tam so posamezne osebe obolele in pomrle. Vendar pa število mrličev od dne do dne raste. Proti jugu se kolera po zgornjem Egiptu nezmerno naglo širi, vendar pa se nadjajo Egipčani, da jim bode reka Nil, ktera stopa čez svoje bregove in deželo namaka, njihovo nesnago poplavila, česar se ljudje tamkaj neznansko veselje. Da bi Egipčani več na snago in red držali, ne poznali bi kolere v tako strašnem pomenu nego sedaj, in le čuditi se je, da ni bolezen še hujše razširjena, kajti mrtve ravno toliko, da jih v zemljo zabrska. Ves grob je le 4 decimetre, t. j., še ne popolnoma 1½ čevlja globok — vse drugo si mislite sami, kakošni morajo nasledki takega pokopovanja biti.

Iz Kahire se poroča 13. avgusta: Od pretečenega petka zjutraj do sobote zjutraj jih

je umrlo po vseh okrajih 837 oseb, od sobote do nedelje zjutraj samo v Kahiri 30, po drugem Egiptu pa 741 oseb.

— Blodne skale (erratische Felsblöcke) se imenujejo posamezne raztresene skale v sredi ravnin, daleč od hribov, in čisto drugačne formacije (sestave) kakor so skale bližnjih gora. Učenjaki pravijo, da so te skale prišle ob ledeni dobi z morskimi tokovi med ploščami ledu v kraje, kjer jih sedaj nahajamo in kamor je tačas segalo še morje, led se je poleti stajal in skale so se na dnu morja vse dle, pozneje pa se je morje nazaj umaknilo. Take skale nahajamo po vsi severni Evropi, v Veliki Britaniji, na severnem Nemškem in na nekaterih krajih Ruskega. Sestave so take, kakor gore, ki so veliko više ob severji Evrope. Kolosalna podoba Petra Velicega je na taki granitni blodni skali, težki 80.000 centov, granitna skleda pred muzejem umetnosti v Berlinu ima v premeru 22 čevljev in je narejena iz jednega kamna (Markgrafenstein), ki je ležal na višavi Nauenskih gora pri Fürstenwalde in je 25 čevljev na debelo gledal iz tal. „Schwedenstein“ na bojišči pri Lützen in spomin Leopolda pl. Buh pri Lincu sta narejena tudi iz tacihi blodnih skal. V srednjem veku so delali trdnjave iz takih blodnih kamnov, sedaj pa iz njih delajo tlak po mestih i. dr. V obližji Bensheima jih je nagromadenih po pustinah. V Porenji so najdalje proti jugu take skale pri Ketvig na reki Ruhr, potem gre črta na jugu od Soest pri Lendringen dalje proti Helmern Husen, najbolj na jugu pa pri Lipskem. Največa taka blodna skala je v severo-nemški nižavi na grajščini grofa Erbdroste v Holtviku pri Coesfeldu.

— Amerikanci so narod-unicum, da jim ga ni para na celem svetu. Ni še davno, kar so patent dali v „zedinjenih državah“ za stroj na elektriko, ki bo spravljal v smrt obsojene hudodelce iz tega na uni svet. Obsojenec se bo lahko še zadnje trenutke svojega življenja prav zložno v stol naslonjač vsedel, si smodko prižgal, ter lepo nazaj naslonivši se, roke na dotična naslonjala položil. Stol je seveda čisto na prostem in v naslonjačih za roke skrita je električna baterija. V tistem trenutku, ko bode rabelj baterijo odprl, se obsojenec že nič več ganil ne bo — kakor bi bilo treščilo vanj, tako brzo bode mrtev. — Mogoče je že, če je tudi le res!

Telegrami „Slovenca“.

Dunaj, 14. avgusta. „Wiener Ztg.“ razglša cesarsko lastnoročno pismo iz Ischla od 24. julija kardinalu Schwar-

zenbergu, v katerem mu prisrčno častita ob njegovi 50letnici mašništva, mu izraža polno pripoznanje zaslug za Cerkev, javni blagor in vdanost cesarski hiši, mu želi še dolg, srečen večer življenja na slavo Cerkvi, v blagor države in zagotovi kardinala nespremenjene svoje cesarske naklonjenosti.

Madrid, 14. avg. Kralj je pregledoval vojaštvo, katerega je bilo nastavljenega 12.000 mož; bil je živahno pozdravljen. Te dni bo podal se kralj na obiskovanje v Valladolid. Viktorijo, Saragosso, Barcelono, Valencijo, potem se po morji odpeljal v Havre, od tod pa preko Pariza na Nemško in Avstrijsko.

Dunajska borza.

13. avgusta.

Papirna renta po 100 gld.	79 gl.	—	kr.
Sreberna	79	50	—
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99	80	—
Papirna renta, davka prosta	93	50	—
Ogerska zlata renta 6%	119	85	—
„ „ 4%	88	90	—
„ „ papirna renta 5%	87	35	—
Kreditne akeije	160 gld.	299	70
Akeije anglo-avstr. banke	120 gld.	111	75
„ avstr.-ogerske banke		838	—
„ Länderbanke		112	50
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu		651	—
„ državne železnice		320	—
„ Tramway-društva velj.	170 gl.	224	—
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice		107	35
„ „ Ferdinandove sev.		105	50
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl.	120	50
4% „ „ 1860	500	134	75
Državne srečke iz l. 1864	100	170	50
„ „ 1864	50	170	—
Kreditne srečke	100	173	50
Ljubljanske srečke	20	23	25
Rudolfove srečke	10	21	25
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.		103	—
London		119	75
Srebro		—	—
Ces. cekini		5	66
Francoski napoleond.		9	49
Nemške marke		58	35

Hiša na prodaj.

Hiša z vrtom, št. 16 na Krakovskem nasipu v Ljubljani, na kateri utegne ostati vknjiženih 3000 gld., je na prodaj. Kupnina znaša 6500 gld., hišna najemščina nese 426 gld. Natančneje — brez posredovalcev (mešetarjev) se pozve na narodnem trgu (v „zvezdi“) št. 12 v II. nadstropji vsak dan od 10. do 12. ure.

Naznanilo in priporočilo.

Visokočastiti duhovščini in slavnemu občinstvu sploh s tem naznanujem, da sem po smrti in oporoki svoje nepozabljive *stare matere, gospé Frančiške Šupevece*, prevzel njeno

dobro znano, čez 50 let obstoječo svečarijo,

ktero bodem vodil pod dosedanje firmo:

Fr. Šupevec.

Zahvaljeva se za vse ranjki v obilni meri skazano zaupanje, se ob enem vljudno priporočam prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu, naj me blagovolijo počastiti z mnogimi naročili, ter obetam in zagotavljam, da v **poslovanji in nizki ceni ne bode nobenega spremena.**

Pri dosedanji firmi ostanejo dosedanje zvedeni in vestni delavci, dosedanja točna postrežba, in dosedanje zanesljivo pošteno in nepokvarjeno blago, kakoršnega tirjajo cerkvene postave.

V Ljubljani, 10. avgusta 1883.

(2)

Z najodličnim spoštovanjem

Josip Bernard, mlajši.